

LAPPOK

Ének a naphoz

*Szépséges, pompás napocska, ki most föltámadsz,
meglátásodkor szívemnek kedvet adsz,
áldassék szépséges sugárzásod!*

*Reggel korán fényed pompásan kigyúl,
szívem tőled oly igen felvidul,
íme téged énekkel dicsérlek!*

*Irgalmas napocska, földünket melengető,
halandókkal fényedet láttató,
öröm, áldás szépséges napocskája!*

*Hajnalban te fölségesen pompázol,
fölkeltedben szebbnél szebben világolsz,
és földünket terményekkel táplálsz.*

*Bizony, bizony téged dicsérlek,
ki világgóddal engem is megújítasz,
és mindenkoron engem vidítasz.*

*Én örömömben Öt is dicsérem,
az égnek Urát, ki téged teremtett.
Dicséret, tisztesség, dicsőség legyen neked!*

*Ki hegyeket aranyba borítasz,
földeket változó formákkal újítasz,
embereket is mindenkor vidítasz.*

HALÁSZ IGNÁC szövege alapján
fordította: BEDE ANNA

Ének a halálról

*Csupasz fejek, hajahullott fejek,
közös helyen amik fekszenek;
a mi szemünk könnye pereg,
ki rátok gondol, mind kesereg.*

*Ó halál, nagyon keserves vagy!
Te, halál nyila, keserves vagy!
Te íme könnyeket adsz nekem,
de szívem előtted meg nem riad.*

*Mérged már nem is oly igen nagy.
És néha nagyon jó is vagy:
nyomorult árvának vigasza vagy,
csak barátokat elválni ne hagyj.*

*Terád gondolni igen nehéz:
kincseit félti, aki nem szegény.
Terád gondolni igen nehéz,
te nagyonis szigorú jövevény.*

*Szegény kicsinyeket ki árvákká teszed,
feleséget férje öléből kiveszed,
de a bánatos embert felvidítod,
és az ég ajtaját előttünk megnyitod.*

HALÁSZ IGNÁC szövege alapján
fordította: BEDE ANNA

P. JALVI

A Guffitar-leány meg a lapp fiú

Volt egyszer egy lapp fiú, aki rénszarvasnyájjal járta a lapp hegyeket. Lát ott egy nagy fehér rénszarvasnyáját az ég alján, meg két szép leányt a nyáj mögött. A fiú eltűnődött, hogy ez nem lehet más, csak a föld alatt élő láthatatlanok jószága. Egyúttal elhatározta, eléjük lopakodik és a szebbiket megszerzi magának hóna alá való csibéül. Előrefutott oda, ahol a fehér rényáj járt, és elrejtőzött egy kő mögé, kését elővette tokjából, hogy amint a leányok odaértek, átdobhassa fölöttük, megfosztva őket ezzel büverejüktől. Jöttek is azok, már olyan közel voltak, hogy a fiú nem bírta megállni, megfogta a szebbiket, s így nem volt szükség arra, hogy a két átdobja fölöttük. A leány elkezdett nagy hangon sírni.

Mondja neki a fiú: „Jajgathatsz amennyit csak akarsz, nem engedlek úgysem szabadon, mert az a szándékom, hogy feleségül vegyelek.”

Azt mondja a leány: „Ha így akarod, akkor sebet kell ejtened a kisujjunkon, és egymáshoz értetni a sebeket, hogy a vérünk összekeveredjék, akkor aztán soha többé nem tudok láthatatlanná válni előled.” A fiú úgy tett, ahogy a leány mondta. Együtt mentek aztán a fiú kunyhójához, és a leány azt kívánta: menjenek paphoz, előbb keresztelkedjenek meg, aztán jöhet az esküvő. Így is tettek.

Évek múltak el már azóta, hogy a hegyekben összetalálkoztak. Most ismét a hegyeket járták, de együtt mint férj és feleség. Ősz volt. Hát látják, amint egy gubancos szakállú, ágas-bogas szakállú öregember rénszarvasnyáját őriz, és oda-vissza járkal a nyáj vége fölött. Az asszony elbűjt, amikor meglátta az öregot, és elmondta a férjének, hogyan kell viselkednie az öregemberrel, amikor odaér hozzá. A következőket tanácsolta: „Amikor apám megfenyeget a sétatálcájával, akkor te fogd meg a bot másik végét. És amikor apám sétára indul, te csak menj a nyomában. Ha apám kérdi, elvitted-e a leányát feleségül, ne szólj semmit, csak amikor harmadszorra kérdi. És végül, amikor követed apámat a nyáj fölött és ő valahova odamutat a kezével, akkor te ne nézz máshová, csak oda, ahova mutat, mert akkor mutatja meg mindazt, amit nekünk akar adni.

A férfi odament az öreghez, és úgy tett, ahogyan a felesége meghagyta. Ezután az asszony is odajött a nyájhoz, és a nyáj egyből kétfelé vált. Felét ajándékba kapták az öregtől, az asszony apjától. A másik felével az öreg láthatatlanná vált.

Ily módon az a fiú hihetetlenül gazdaggá vált, és még később is jelentek meg új rénszarvasok a nyájban. Ezek voltak az öreg ajándékai emberré vált leányának.

Fordította: SZÍJ ENIKŐ

Pedar Jalvi (1888–1916) finnországi lapp író. Mesék, népszokások lejegyzése mellett néhány költeményt is írt anyanyelvén.